

X. ZASJEDANJE JUGOSLAVENSKO-ČEHOSLOVAČKE KOMISIJE POVJESNIČARA U BEOGRADU 11. DO 15. X. 1976.

Josip Lučić

Ovo je bila deseta godina zasjedanja jugoslavensko-čehoslovačke komisije povjesničara. Sastaju se svake godine naizmjenično u SFRJ i ČSSR. Zasjedanje komisije sastoji se od dva dijela: sjednica komisije na kojima se razmatraju tekuća pitanja, ocjenjuje dosadašnji rad, planira tema budućeg zasjedanja. U drugom dijelu održavaju se predavanja prema dogovorenoj temi. Sa svake strane sudjeluju po tri referenta uz nastupe koreferenata i diskutanata.

Na ovogodišnjem zasjedanju komisije s jugoslavenske strane prisustvovali su: dr Nikola Petrović, predsjednik jugoslavenske sekcije, prof. dr V. Krestić, prof. dr V. Melik, dr T. Stojkov, dr J. Lučić, prof. dr Č. Popov. Čehoslovačku stranu su predstavljali: dr J. Kočí, predsjednik čehoslovačke sekcije, prof. dr B. Chropovský, doc. dr P. Ratkoš, doc. dr J. Kolečka, doc. dr L. Havlík, dr Z. Vesela, dr L. Deák i dr M. Šesták, kao tajnik čehoslovačke sekcije.

Temu ovogodišnjeg zasjedanja predložili su drugovi iz ČSSR: *Društvo i povijest Slavena od V. do X. vijeka*. Predavanja su se održala 12. i 13. listopada 1976. u novoj zgradi Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Skup su prvog dana otvorili prigodnim govorima N. Petrović i J. Kočí. Pozdravne govore su izrekli prof. dr R. Samardžić, dekan Filozofskog fakulteta u Beogradu, dr Lj. Aleksić, savjetnik Istorijškog instituta u Beogradu i dr Đ. Bošković, direktor Arheološkog instituta SANU.

Nakon toga izlagao je B. Chropovský »*Slaveni od V. do X. stoljeća u svjetlu najnovijih znanstvenih istraživanja*«. Predavač je iznio bogatu dokumentaciju s dijafilmovima o arheološkim nalazima. Težište je postavio na područje Velike Moravske upoznavši nas s gospodarstvom, razvojem naselja, kulturnim, društvenim i političkim zrenjem Velikomoravske države.

J. Kolečka je informirao o nastavi povijesti naroda jugoistočne Evrope a posebno Jugoslavije na čehoslovačkim sveučilištima.

Poslije podne prof. dr B. Grafenauer upoznao je skup o prostoru, granicama i padu karantanskog kraljevstva unijevši nove, vlastite poglede u temu »*Donja Panonija i karantansko kraljevstvo do dolaska pod Mađare*«.

Slijedio je P. Ratkoš s naslovom »*Politička i kulturna slika Velike Moravske*« s težištem na IX. i početak X. stoljeća.

Sutradan 13. X. iznio je L. Havlík »*Suvremena historiografija prema povijesti Slavena od V. do X. stoljeća — shvaćanja postanka feudalizma i države u buržoaskoj i marksističkoj historiografiji*«. Uz svoj referat priložio je vrijedan »*Izbor bibliografije k problematici suvremenog gledanja na postanak feudalizma i državnosti Slavena*«.

Zatim je J. Lučić, »Društveno uređenje dalmatinskih gradova u XI stoljeću«, prikazao njihovo društveno i komunalno uređenje u to doba.

Na kraju je bio referat Gordane Marjanović-Vujović, *Ranobizantski Singidunum — slavenski Beograd* s dijapozitivima.

Nakon referata razvile su se sadržajne diskusije sa sudionicima: B. Grafenauer, P. Ratkoš, V. Krestić, Đ. Bošković, S. Ćirković, L. Havlík i G. Marjanović-Vujović. Predavanja i diskusije bili su na češkom, slovačkom te hrvatskom ili srpskom jeziku.

Ocjena nastupa predavača s obiju strana više je nego povoljna. Sudionici sa čehoslovačke strane upoznali su s dostignućima na arheološkim i povijesnim istraživanjima značajnim za povijest Slavena posebice u Podunavlju za razdoblje od V. do X. stoljeća. S druge strane predavači iz Jugoslavije iznijeli su rezultate i stanje današnjeg proučavanja sličnih problema u jugoslavenskim relacijama. Nastojat će se referate povjesničara iz Čehoslovačke tiskati u našem prijevodu da budu dostupni širem krugu znanstvenika.

Članovi komisije — zajedno sa suradnicima Istorijaskog instituta u Beogradu — obišli su, uz stručno tumačenje, manastire Manasiju (Resavu) i Ravanicu, te veliko rimsko nalazište Gamziograd kod Zaječara.

Iduće zasjedanje održat će se u jesen 1977. u Pragu ili Opavi. S jugoslavenske strane predložena je i prihvaćena tema »*Problematika krize i raspada Habsburške monarhije 1917—1918*«, s time da se obrati pažnja unutrašnjim i vanjskopolitičkim faktorima posebice utjecaju i značenju Oktobarske revolucije.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

GODINA XXXI—XXXII

1978—1979

Redakcijski odbor:

IVAN KAMPUŠ
BERNARD STULLI
JAROSLAV ŠIDAK

Glavni i odgovorni urednik:

JAROSLAV ŠIDAK

IZDAJE
SAVEZ POVIJESNIH DRUŠTAVA HRVATSKE
ZAGREB